

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, v torek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejeman, za avstro-ogerske dežele ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četrt leta 2 gold. 60 kr. Za tuje dežele za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četrt leta 3 gold. 25 kr. a. v. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petitvrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska. 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. št. 220.

Opisništvo, na katero najse blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229

Naš jezik.

Politična soparnost, ki okrog in okrog vlada in dela, da se ničesa politično važnega na novo ne porodi ali razvije, pripušča nam, da se z domačimi rečmi bavimo, za katere brigati nam sicer zunanje položje prilike ne daje, ali o katerih govoriti nečemo, ker sodimo, da bi pametnim ljudem imele biti same ob sebi razumljive. Eno tacihi vprašanj, temeljito in vsestransko že pretresanih, ali vendar še zdaj ne rešenih pri nas je vprašanje jezika, kot glavno vprašanje narodne politike. Svojemu jeziku hočemo in želimo javno veljavo dati doma; to pravico nam so vsi nemški pedagogi in učenjaki v teoriji priznali, nemški liberali (ali ka-li) so nam to pravico na papir vrgli in beremo lahko, da jo imamo, samo nemamo je. Če pa vprašamo, zakaj je nemamo, zakaj je nam ne dajo, protivniki naši nemajo poštenega obraza, da bi nam pošteno v lice resnico povedali, namreč, da nam je ne dajo, ker vse slovensko in slovansko sovražijo, ker hočejo sebe, svoje bitje, svoj nemški jezik tudi med nami utrditi.

Vedno nam očitajo, da naš jezik še nij razvit, da je še komaj na prvi stopinji razvijanja. In to godejo ravno s tistim farizejskim licem denes, kakor so pred desetimi leti, ali prej. Eden se je naučil od drugega, „kako pljuje in kako se odkašlja“, zato rabi Lambergar Gariboldi isto frazo, s katero se je rogoboril boré Derbič l. 1861 v državnem zboru proti slovensčini, ali s katero je ob istem času grofovski pesnik svobode v teoriji in izvrševatelj fevdalne tiranije v praksi (glej krške graščinske razmere) slavni Anastazij Zelenec v ljubljanski zbornici razvijal svoj robec, da bi „vso“ slovensko literaturo v njem odnesel. Kar je stari, strastni Kromer v ljubljanskem zboru sopihal o slovenskem jeziku in njegovi ubožnosti, to je ponavljal minister Glaser pri drugi priložnosti. Ino kar ti velikanje nemčevalstva rohné po svoje, to čujemo v drugi obliči mestnega filistra, in sicer potujenega zapeljanega domačina kakor tudi pri našem narodu obogatelega pritepina — oblastno in surovo o našem jeziku soditi kakor o beraškem, neugodnem, nerabnem.

A pogledajmo: kdo so ti možje vsi vprek. Vidimo, da se tu potrjuje zope stari pregovor „ars non habet osorem nisi ignorantem“ — nobeden vseh teh našega jezika temeljito ne pozna, vsi sodijo kakor slepec o barvah. Dozdaj še ne poznamo ni enega moža, ki bi slovanščino bil preštudiral, popolnem poznal, pa bi jej bil potem ubožstvo očitil. Prisezemo, da tudi najnovejši zasmehovalec naš, vitez Gariboldi ne zna pravilnega slovenskega pisma spisati. Lehko torej rečemo vsem tem: učite se prej, predno govorite, ne blebečite o stvari, ki je ne poznate. V drugih rečeh ste morda duševni velikani, v tem ste dečaki, slovnicu v roko, predno sodite, očale si kupite, predno berete knjigo za vas s sedmimi pečati zapečateni.

Mi trdimo, da je naš jezik razvit kakor kateri koli, da se pa tam, kjer terminologija nij še udomačena, da razviti po svojih naravnih pravilih in po svoji gibčnosti tako ko vsak drug jezik. E, ako nas hočete zavrniti, ako hočete svoje klevete podpreti, pridite nam z vednostnimi dokazi. Te si morate prej v znanstvene zaklade našega slovanskega jezikoslovja iti. In z veseljem vas bomo gledali, če pojedete po nje, ker to bode vaš Savlov pot, kot Pavli se vrnete — ako ste poštene. Žalibog, da poštene nijso naši protivniki, kajti „ubožstvo“ našega jezika jim je samo izgovor, namen jim je politična germanizacija.

Dopisi.

Iz Ljubljane. 12. avg. — [Izv. dop.] (Belgradska slavnost in ljubljansko mesto.) Poročali ste, da je ljubljansko mesto, ali za prav njegovo zdanje zastopstvo odbilo udeleževanje pri slavnosti proglašenja velikoletnosti srbskega kneza Milana. Zanimivo je slišati, kako se je to vprašanje za kulisami razmotavalo. Dežmana je obšel zopet enkrat dober duh njegovih mlajših let, spomin poezije one ljubezni, s katero je tudi on ljubil Slavo — in ves mehak je bil za to, da Ljubljana pošlje dva poslanca. Vedoč pa, da njegovih tovarišev nobeden ne pojde,

šel je Dežman k Bleiweisu in mu rekel, naj dva narodnjaka imenuje, ki bi hotela iti, in obeta, da bode tem dvema kot župan akreditivo dal. Dr. Bleiweis je imenoval Poklukarja in svojega sina.

Ta dva, namestu da bi bila precej za besedo prišla D., sta pa stavila pogoj, da jih mora Ljubljana prej med meščane vpisati. To se nij zgodilo, temuč je stari Lažan zropotal skrivno sejo mestnih odbornikov, kjer je ljuto črez Dežmana šel, in posebno s stališča lojalnosti govoril proti udeležnji te srbske slavnosti. (Kje se je glasil L. z lojalnostjo ob času hanoverske pruske „Kopp-arije?“) Dežman se je moral spokoriti in rezultat v kasnejši javni seji je znan.

Iz Ljubljane. 10. avgusta. [Izv. dop.] (Tukajšna c. k. izobraževalnica za učitelje.) [Konec.] Učiteljsko društvo pa je g. pl. Gariboldiju (in se vé da tudi vsem njegovim tovaršem) zato naj huji tern v peti, ker je svojo lansko „firmo“ „učiteljsko društvo za Kranjsko“ prekrstilo v „slovensko učiteljsko društvo“, ktero ima namero, združevati vse slovenske ljudske učitelje na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem in Primorskem.

G. pl. Gariboldi obžaluje, da so se kranjski učitelji dali zapeljati, da so zatajili svojo zvezo in stopili k bratom čez mejo („die Lehrer liessen sich verleiten, ihre Landsmannschaft, das Bewusstsein ihrer Zusammengehörigkeit innerhalb der Grenzen ihrer Heimat über Bord zu werfen“). Samo iz tega izreka vidimo, da g. pl. Gariboldi ne vé in ne pozná, kaj je vsakega in tudi učiteljskega društva naj večja moč in napredek. On ne vé, da ravno sedaj še celó nemški učitelji namervajo ustanoviti društvo vseh avstrijskih učiteljev in potem društvo vseh nemških učiteljev. Kar je tujcem prav in dobro, zakaj bi vendar tudi Slovencem ne hasnilo! Ravno to, da je „učiteljsko društvo za Kranjsko“ postalo „slovensko učiteljsko društvo“, je največja zasluga in napredek tega društva, ktero bode, ako se ga bodo slovenski učitelji vestno poprijeli, mnogo dobrega spravilo na dan, se vé, da ne za nemške, ampak za slovenske šole. Letošnjo jesen 24. in 25. sept. t. l. bode to društvo imelo svoj

Listek.

Iz slovanskega otoka v Dolnji Avstriji.

Eden naših dopisnikov nam pošilja nekoliko pesmi, katere je nabral med hrvatskimi stanovalci v vaseh Cundrava in Treimov v Dolnji Avstriji, kateri so kljubu temu, da so od vseh strani obkoljeni od Nemcev, vendar še ohranili do denes svoj slovanski jezik. Gosp. dopisnik pristavlja, da je pesmi napisal, kolikor je bilo mogoče, natanko po izgovoru onega moža, ki mu jih je pravil.

I.

Tuge, tuge moje
Svaki dan ste druge!
Orž jedne ne projudu,
Ur me druge dojudu!
Ka bi moje tuge
Na kamek spadale,
Kamek bi se razpal,
A srce se ne more.
Rázpadi se srce
Na makovo zrnce,

Kot te ljudi znati,
Da si se otugal'.

II.

Ljubiu sam te, ljubiu
Kot čela diglicu *);
Sda ču te ostavit'
Ljubljenu rožicu.
Selo sam ti hodi, u
Tiho sam ti tucáu —
O, sam te rožica
Nekda norca držau.

III.

Mili, mili moj s érnima očima
A ja bi za tobo v Dunaj skočila.
Va Dunaj skočila ter b'se i utopila,
Da tebe, klinčaca, laglje pozabila.

IV.

V desetoj uri štelat sem se vozio,
Komandanske dvori mlad junak pozvan.
Bio komandanske hiše malo vane,
Pod kimi su stale majke zaplakane.
Svaka majka se je za sinkom plakala,

*) želo.

A just moja u érnoj zemlji spala.

Nisu me pitali, jeli imam otea

Neg su me peljali pred cesara Franca.

Nisu me pitali, ča imam za dieło

Neg su me pitali, imam ravno tielo.

Nisu me pitali, je-li imam brata,

Neg su mi pasali riemek okov vrata.

Nisu me pitali, imam li sestricu,

Neg su mi pasali tu svetlu sablicu.

Kad su mi riezali moje rude vlasi,

Mila s kraja stala, va robac je brala.

Kad si jej povbrala, domov je nosila,

Po šabronskoj*) cesti suze je točila.

Ta šabronska cesta, to je tuga moja,

Kaj mi se je odvieгла**) vierna ljubav moja.

V.

Bielograd, Bielograd, bielogradski mosti,

Kde so všancane zis junačke kosti!

Bielograd, Bielograd, bielogradska placa,

Kodi je curila liepa krv junačka!

*) Schönbrunnskoj.

**) vozila.

prvi splošni zbor. Iz serca želimo, da bi se tega zbora vdeležilo mnogo učiteljev iz vseh slovenskih pokrajin in da bi ga tudi naši narodnjaki materialno zdatno podpirali. Avstrijski učitelji (se vé da skerbeci le za nemško šolo) bodo imeli letos konec t. m. v Celovci velik zbor. Naravnost svetujemo našim učiteljem, da naj svoje prihranjene solde raji obrnejo za slovenski zbor v Ljubljani, kjer se bode, kakor se sliši, obravnavalo mnogo prav važnih zadev o našem, domačem šolstvu. Tujci nam za naše šolstvo, in učiteljstvo ne morejo svetovati, pa tudi nam ne bodo pomagali, če si sami ne bomo. Nemci naj imajo tedaj svoje zборе, Slovenci pa svoje, zato, ker imamo svoje potrebe in svoje težave. Učitelji naše učiteljske izobraževalnice tedaj niso za naše slovensko učiteljsko društvo, raji bi imeli tedaj kak nemški „Lehrerbund“ ali „Lehrerverein“ (se vé da tudi nemški šolski list), pa ne vedó, kako bi si ga čez dan in noč ustanovili. Zato pravi g. pisatelj, da je na Kranjskem s tako rečjo težava, ker imajo vse take reči v rokah ljudje, kateri nimajo vode za njegov mlin. („Und wenn sich auch jemand fände, der in dieser Hinsicht etwas thun wollte, so dürfte er es gar nicht, weil diejenigen, die nichts thun wollen, jenes Recht präoccupiert haben“). Znabiti, da bi bil ravno g. pl. Gariboldi tako žrtvoljuben in delaven, da bi delal za nov „Lehrerverein“ in „Schulblatt“ na Kranjskem. Potlej bi gotovo narodna omika tako rastla, da bi se slišalo.

Sestavek naše c. k. izobraževalnice za učitelje, tedaj ona sama, kliče učitelje in pravi, da naj se že ločijo enkrat od nepotrebnih zapovedovalcev i. t. d. („emancipieret euch; machet euch von den überflüssigen Regulatoren los“!) Ravno s temi besedami kličemo tudi mi našim nadpolnim mladim učiteljem pa tudi vsem drugim skušenim strokovnjakom v težavnem poslu: Ločite se od svojih lažnjivih prerokov (kakor je g. pl. Gariboldi in njegova zarotna lesjakova družba), postavite se na svoje noge, delajte za svoj slovenski list in za svoje slovensko društvo, in ne poslušajte nepotrebnih nemčurskih vredovalcev, kateri vam obetajo sicer zlate gradove, pa vam ne morejo dati črne kajže. Ako ostanete narodu zvesti, marljivi v svojem poklicu in delalni za domačo šolo, gotovo bode vas narod spoštoval in tudi bolje plačeval kakor oni, ki imajo sedaj za vas med v ustih, potem pa vam s pelinom in ternjem potresajo vaša pota.

Iz Dunaja, 13. avg. [Izv. dop.] Imam priliko precejšnje število slovenskih novin čitati, pa tudi mnogo nemških. Zanimalo me je zadnji čas, koliko govoré o „koneu sveta“, kateri je po nesreči izostal 12. dan tega meseca. Opazil sem, da so slovenski listi te stvari samo kratko kje zadaj med noticami omenili, nemške novine, posebno pa one, ki so med prostejšim ljudstvom

razširjene, so pa govorile strašno mnogo o tej bedariji. Ravno tako se nij iz slovanskih zemelj od nikodar poročalo, da vlada resen strah, pač pa sam po Dunaji opazoval in iz nemških listov našel, da se je nemškega ljudstva najbolj polatljal bojazen. To je znamenje, da nemški narod v masi nikakor nij v izobraženosti tako daleč, kakor njegovi kričači vpijejo; to je pa tudi dokaz, da nemajo pravice nas Slovane s surovaki pitati.

Andrašijevo položeno kot vsega cesarstva minister, ne more biti posebno trdno. Ne samo, da so mu niti, s katerimi je plel mrežo berlinskega shoda cesarjev, ušle z rok, tudi sicer spoznavajo v višjih krogih, da nij tak genij nego so mislili. V zvezi s tem so hude in pikre novice katere magjarske novine proti — Beustu prinašajo, kateri se mudi v Altenbergu pri Dunaji. Govoré namreč, da Beust tam po svoji stari navadi „konspirira“ proti svojemu nasledniku.

Politični razgled.

Gostokrat, posebno ob času čeških volitev, smo govorili o nepostavnostih v državni upravi sedanjega ministerstva in smo dotične nepostavnosti kot take dokazali. „N. Fr. Presse“ od zadnjega ponedeljka nas pa naenkrat iznenadja s člankom, v katerem organ ministra Ungerja pravosodnemu ministru dokazuje, da načelnik našega pravosodstva dr. Glaser pri napolnovanju sodniških mest nepostavno postopa. Kako je to ministerstvo, kateremu lastni njegovi organi nepostavno postopanje očitati morajo!

Mestno zastopiteljstvo v Pragi je sklenilo poslati dr. Riegerja in Zeithammerja kot zastopnika glavnega mesta Čehov v Belgrad k slavnosti vstolovanja kneza Milana. Povodom tega sklepa je prinesel „Pokrok“ članek, v katerem osvetljuje pomen predstoječe svečanosti in na koncu pravi: „Načelniki Slovanstva, kateri se 22. srpana v Belgradu snidejo, bodo tam posebno s tem namenom, da blagohotnosti in čutom simpatije, s katerimi celo Slovanstvo k vladi Milanovi gleda, slavni izraz dali, toda kakor to o takih prilikah drugače biti ne more, oni se bodo v prijateljskem dogovoru doteknili tudi svojih domovinskih in skupnih slovanskih pomerov, oni se bodo posvetovali o sedanjem malo nadnejnem stanju Slovanstva, kateremu je z zmagami Prusije nastal nov, nevaren neprijatelj, oni vzemo, kolikor bode to za dob slavnostih mogoče, na pretres tudi različne pravne posredke k vzajemni podpori v kulturnem zbliževanju različnih slovanskih narodov, in mnoga morebiti plodna inicijativa, mnoga rodovitna ideja bode nasledek belgradskega shoda. Slavnost vstolovanja srbskega kneza je skoz in skoz slavnost miru, to nij nobena demonstracija proti komurkoli, ali stvar sama prinese s seboj,

da bode pred vsem imela značaj slovanski in je zopet nova, dasi mala stopinja na trudapolnem potu k vzajemnosti slovanskih narodov.“

Tik pred koncem uredovanja nam je došla novost, da je cesarski namestnik na Češkem sklep mestnega zbora v Pragi, poslati deputacijo k slavnosti v Belgrad, sistiral. S tem je dobilo potrjenje nam že poprej poslano poročilo, da je avstrijska in ogerska vlada prepovedala v Belgrad povabljenim mestom in korporacijam pod avstrijskim in ogerskim gospodstvom, deputacije tja pošiljati. Ogerska vlada je ono prepoved v uradnem listu objavila.

Za uresničenje ravnopravnosti češkega jezika na praškem vseučilišču je zastopstvo mesta Prage sklenilo poslati peticijo na cesarja in je izbralo za donositelje one peticije k Najvišjemu tronu gospode: dr. Klaudy, kanonik Bradač, dr. Eiselt in vitez Klenka. Nemec dr. Bendiener je predlagal, naj se peticija vladi pošlje; a Zeithammer je zavrnil, da so mnogokrat vladi že podobne peticije došle, a vsakokrat zastonj. Zato naj peticija ide naravnost k viru prava in odločbe. Zeithammer je v izvrstnem govoru pobil vse pomisleke proti peticiji. — Kakor glavno mesto, tako pošiljajo tudi mnoga druga mesta na Češkem cesarju peticije za izvedenje ravnopravnosti na praškem vseučilišču.

„Volitvena zмага ustavovercev na Češkem“ se zove brošura, katera je pred nekaterimi dnevi na svetlo prišla in ki osvetljuje, kako je vlada s svojo stranko pri zadnjih volitvah za češki deželni zbor sebi večino priborila.

V hrvatskem saboru je odgovorila vlada na interpelacije zaradi ustavljenja kazenskih preiskav proti nekaterim stolnim sodnikom povodom njih postopanja pri volitvah. Interpelantje (dr. Makanec, Muzler, Turelli) z odgovori niso zadovoljni in bodo pozneje o tej stvari samostalne predloge stavili. Slede še odgovori na nekatere druge interpelacije. Na dnevnem redu je predlog o odpravljenju kazni tepenja, kateri se sprejme. Predloge o Hallerskih ustanovah in o proračunu belovarske krajine sklene sabor stoprv potem obravnovati, ko bode regnikolarna deputacija razmero teh dveh stvari k hrvatski kraljevini konečno določila. Volitev magjarona Šuljoka v Samoboru je bila anulirana.

Za srbski narodni kongres je do sedaj od pet in sedemdesetih poslancev osem in šestdeset voljenih in vsi voljeni so privrženci Miletičeve stranke. Ostalih sedem tudi menda ne bode voljenih izmed stranke arhimandrita Angjelića (alias ogerske magjarske vlade) in ako bi tudi vsi ostali bili voljeni iz kandidatov vladne stranke (najbrže pa ne bode nobeden), že dosedanje volitve dajejo pravico do trditve, da se je celi srbski narod na Ogorskem proti vladi izjavil.

Za kraljevega komisarja pri srbskem

VI.

Nič se mi ne vidi va tebi, rožica,
Nego črni oči pa rumena lica!
Črne oči imaš kot dvi trnolici,
A lica rumena, kot šijsak *) črlena.

VII.

Cundrava, Treimov,
To su dvojca siela,
Kadi mi se rani
Ružica viesela.

VIII.

Z Bogom ostan', mila!
Evo ti je ruka,
Da te ne raztroši
Va mladosti tuga.
Nikdo drug ni krivac
Neg' cesara ruka.
Po me je pisala,
Po me je poslala.

IX.

Va šestnajstom leti — ljubav sam spoznala,
Da junak folišan — toga nisam znala.

*) Hetschepetsch.

Ta junačka viera — to je suša moja!
Viečér se obetjal — z viero i z dušicu,
A jutro neb' rad znati — da je spal z ružicu.

X.

Poj nek, poj nek, mili,
Po toj drugoj strani
Ter folišne oči
Pod klaču *) si shrani!
Ti folišni oči folišno gledaju,
Mirkaj, mirkaj, mila,
Da te prefortlaju.

XI.

Ako sam, nek sam ubojke majke sin,
Jur se jufam nosit' za klaču pelin!
Za klaču pelin i ždraluvo pero,
Koj će me odpeljat' k rožici veselo!

XII.

Cundrava, Cundrava!
Još ostan' z Bogom zdrava
A ja ne marim, vidim te kada.
Viesel sam ja junak,
Vieselno ću skočit',

*) Klobuk.

Oš će doba doiti',
Da ću suze točit'.

XIII.

Vi ste dve sestrice
A ja sam vaš bratac.
Vi ćete doma bit'
A ja ću proit' od vas
Va tu ljutu linu,
Va ti turški orsag.
Onde ću ja murat'
Va prvoj gliti stat',
Svitlu sablu mahat',
Svitlu sablu mahat'!

XIV.

Kad ti dojde pismo
Svitlo napišeno,
Onda ćeš ti znati,
Da ja konja jašim.
Konja ćeš ti poznat'
Po liepom sedlanji,
A mene junaka
Po liepom držanji.
Kad ti dojde pismo
Crno napišeno,
Onda ćeš ti znati,
Da sam u crnoj zemlji.

narodnem kongresu je imenovan zapovedovalni general v Zagrebu Mollinary.

Srbski vladni časopis „Jedinstvo“ je bil prinesel članek, ki je nasproti Magjarom prav pomembno govoril, rekoč, da Srbi žele samo svobodno razvijati se, da pa v Ogersko nečejo posezati. Magjarske novine za ta lojalni glas nemajo druga nego posmehovanje in prevzetnost.

Ruskega cara bode pri belgradski svečanosti zastopal njegov pribočnik knez Dolgoruki. Avstro-Ogerska bode zastopana po svojem generalnem konzulu v Belgradu Kallay-u.

10. t. m. je angleška kraljica parlament s prestolnim govorom sklenila. V njem pravi velikobritansko veličanstvo, da se veseli mirnega razvoja angleško-amerikanskega prepira. Trgovska pogodba s Francosko, bode kraljica skrbela, da bode primerna potrebščinam obeh narodnosti. Glede kupčevanja s sužnji v izhodnji Afriki so se storile potrebne naprave. V koloniji na Kapu se je ustanovila odgovorna vlada.

Razne stvari.

* (K Preširnovi slavnosti) katera bode kakor znano, 14. sept. v rojstni njegovi vasi Vrba in na Bledu na Gorenjskem, izvemo to, da so odborniki pisateljskega društva, ki je to slavnost sprožilo, imeli že skupno posvetovanje z odborom „Sokola“ v Ljubljani, da se začno delati priprave. Povabljeni bodo vsa slovenska društva na slavljenje našega prvega pesnika. Gorenjski odbor je baje obljubil vso pomoč. — Slovenski skladatelj napevov, našim in vsem jugoslovanskim pevcem znani dr. Ipavec, je že pisateljskemu odboru poslal komponirano kantato, katere besede so Stritarjeve. Izvedenci to kompozicijo hvalijo kot mojstersko delo. Zložena je za zbor, solo-kvartet, tenor-solo, in bariton-solo. Pravi narodni duh veje iz nje.

* (Kat. politično društvo pri sv. Lenartu) v Slovenskih Goricah je 11. t. m. na vrtu gosp. Lezererja pod milim nebom svoj občni zbor sijajno obhajalo. Veliko število domačih in sosednih rodoljubov se je tega političnega shoda udeležilo. Govorniki so bili trije, ki so o katoliških in političnih stvareh govorili. Konečno so se enoglasno sledeče resolucije ali sklepi potrdili: I. sklep. Kat. politično društvo pri sv. Lenartu zameta vse izdajne poskušaje tistih gospodov, kateri hodijo na Prusovsko naše cesarstvo izdajati. — Društvo je tudi trdnih misli, da naša c. kr. vlada ne bode Prajsov posnemala v preganjanji sv. kat. cerkve. II. sklep. Kat. politično društvo želi, da bi se vsi narodi, vse dežele našega cesarstva brž porazumele, in da brž mir in edinstvo zopet zavlada. III. sklep. Kat. politično društvo izreče svoje želje, da bi c. kr. in cerkvene oblasti — sploh s slovenskimi ljudmi slovenski uradovale, kakor §. 19 temeljnih postav veléva.

* (Sokolov) izlet bode v nedeljo 18. t. m. na močvirje po Ljubljani na g. Matevžetovo posestvo. Ob 1/2 3 uri popoldne odrinejo Sokolovi iz telovadnice z godbo na breg v Krakovem, od koder se odpeljejo čolnovi točno ob 3. uri. Prijetna vožnja po vodi, posebno zvečer pri mesečnem svitu, godba, ples, umeteljni ognji itd. vse to utegne privabiti mnogo občinstva, ker je posebno v dobrem spominu lepi izlet čitalnice, katerega je pred mnogimi leti napravila po Ljubljani. Tudi je to predzadnji letošnji izlet, ker se vdeleži Sokol Preširnovi slavnosti v Vrbi dne 15. sept. in tačas sklene vrsto poletnih izletov.

* (Čitalnica postojnska) bode obhajala praznik rojstnega dne cesarja Franc Jožefa z besedo, katero napravi 18. dan t. m. ob 5. uri na dvorišči gospe Doxat-ove v Postojni z godbo, petjem, tombolo in predstavljanjem veseloigre: „Starost slabost.“ Čisti dohodek je namenjen siromakom v Petelinjih, katerim je po tem, ki so pred letom pogoreli, letos strašna toča ves pridelek pokončala. Vabijo se k tej veselici prijatelji človeštva vseh stanov brez razločka.

* (Narodna čitalnica v Ormoži) bode imela v nedeljo dne 18. avgusta 1872 popoldne ob 4ih za volitev novega odbora in pregled računa občni zbor, h kateremu so udje uljudno povabljeni. Dr. Petovar, odvetnik v Ormoži.

* (Ljutomerska čitalnica) napravi v nedeljo 18. t. m. ob 7. uri zvečer v Kavčičevem hramu (prej Pešl) na čast Nj. veličanstva našega presvitlega cesarja „besedo“ s sledečim programom: 1) „Podloga zakonske sreče“, vesela igra v 1 dejanji; 2) „Ne vem“, burka v treh prizorih; 3) petje; 4) deklamacije; 5) godba in ples. Uljudno vabimo gg. družabnike in domoljube. Vstopnina 30 kr.

* (Shod kirurgov) je imel biti zadnje soboto v Ljubljani. Sešlo se je 9 doktorjev zdravilstva in — nobeden kirurg, zaradi česa se naravsko o potrebah in željah kirurgov nij „sklepati“ moglo.

* (Rezultat zrelostnih izpitov) na nekaterih gimnazijah po Slovenskem je sedaj znan. V Ljubljani je izpit delalo 28 učencev; 9 ga je napravilo z odliko, 13 je dobilo spričevalo zrelosti, 5 jih je reprobiranih na dva meseca in eden na eno leto. — V Celovci so dobili 4 učenci znak „zrel z odliko“, 20 je „zrelih“, 6 je reprobiranih na dva meseca, 4 na eno leto. — V Mariboru so med 12 učenci 3 „zreli z odliko“, 4 „zreli“, 1 je reprobiran na dva meseca in 1 na eno leto; 3 so odstopili. — V Celji je med 12 eden dobil znak „zrelosti z odliko“, 8 jih je dobilo spričevalo „zrelosti“, 3 so na dva meseca reprobirani.

* (V Kamniku) je 8. t. m. bila odprta telegrafična postaja združena s pošto.

* (Brivci v Trstu) so sklenili ob nedeljah in četrkih svoje prostornosti za britje in striženje ob 4. uri popoldne zapirati. Nekateri brivci pa se temu sklepu nijso udali in za to so se zadnje nedeljo drugi brivci pred prostornostmi nekolegijskih svojih kolegov zbrali in jih prisiliti hoteli, naj svoje še po 4. uri odprte poslovnice zaprejo. Eden je to precej storil, drugemu pa je varnostna straža na pomoč prišla in storila, da so se žuga-joči brivci razšli. Varnostnej straži se imajo torej Tržačani zahvaliti, da se bodo še za naprej lahko ob nedeljah in četrkih na večer obrili in ostriči ali si lase v kôse zviti dali.

* (Surovost uradnikov na železnici.) Iz Laškega trga izvemo, da je tam nek izobražen Slovenec nedavno za sebe in za svojega očeta karto kupal. Vajen slovenski govoriti, nagovori uradnika tudi slovenski. Ali uradnik železnice — na ime Leihkauf čuje baje ta individuum — ga niti ne pogleda temuč na strani pusti. Ko vse drugo opravi, vsem kasneje prišlim postreže, obrne se k Slovencu in mu reče: „wissens was, wir verstehen Slovenisch, aber wir wollen es nicht verstehen“. Čujemo, da se je dotični gospod nad to surovostjo pritožil pri glavni direkciji. Generalna direkcija južne železnice je solidna, rada ustreza željam občinstva, gotovo bode tudi take neotesanosti in žaljenja pri uradnikih à la Leihkauf odpravila.

* (Iz Celovca) se nam piše: V kratkem pride na svetlo nova knjižica pod naslovom: „Nova metrična mera, slovenskemu ljudstvu v poduk“, založila in natisnila tiskarnica družbe sv. Mohora. Knjižica bode prav pripravna in priročna in ker nam je spisovatelj ob enem znan kot strokovnjak, gotovo tudi zelo podučna in koristna.

* (V celovski škofiji) manjka to leto 116 duhovnikov in semenišče ima v tretjem letu samo 9, v drugem 5, v prvem 7 bogoslovcev; za bodoče šolsko leto se bode (tako pravi dopis v „Vaterlandu“, iz katerega smo to posneli) oglasilo samo kakih 5 abiturijentov za bogoslovje, torej nij upati, da se število potrebnih duhovnikov v celovski škofiji napolne. „Vaterlandov“ dopisnik išče uzroke, zaradi katerih se od leta do leta manj abiturijentov za bogoslovje oglašča, v slabih dohodkih kaplanov, v zasramovanji cerkve in njenih služabnikov, v pritiskovanjih in vabilih liberalnih direktorjev in profesorjev, v slabem preskrbljenju

bogoslovcev, in v brambovskih postavah, katere tudi bogoslovce med vojake jemljejo, blagosloviti se pa taki vojaki bogoslovci ne smejo poprej, predno so vojaščine prosti. Bogoslovec, ki je ob enem vojak, teologične študije okoli 24. leta dovrši, a moral bi do 32. leta čakati, da ga škof blagosloviti sme, ker cerkvene postave ne dovoljujejo nikomur biti ob enem duhovnik in vojak.

* (Zbor županov.) V Celovcu se bodo v bodočem mesecu zbrali župani koroških in tudi nekaterih štajerskih občin, da se bodo posvetovali o nekaterih občinskih stvareh.

* (V Zagrebu) se je te dni vršila velika pravda proti morilecu Bastijančiču, kateri je bil obče ljubljenega zagrebškega mestnjana Hofmana z nožem zabol. Bastijančič je obsojen na 20 let težke ječe.

* (Pogorelo) je v mestu Lienz na Tirolskem 25 hiš in 27 gospodarstvenih poslopij.

* (Vsakdanji stroški samovladarjev.) Ruski car lahko potrosi vsak dan 25.000 tolarjev, sultan 18.000 tol., Napoleon je imel pred Sedanom 12.400 tol. vsak dan, nemški cesar razpolaga z več ko 8.210 tolarji, Viktor Emanuel ima 8.250 tol., kraljica Viktorija pa se zadovolji s 5.250 tolarji.

* (Svedočba npravnosti.) Okrožna sodnija v Mostu na Českem, kamor je budjeviški „Budivoj“ bil pred porotnike komandiran, je zahtevala po okrajnem glavarstvu od mestnega svetovlastva v Budjevicah (Budweis) o uredniku „Budivoja“ svedočbo npravnosti. Mestno svetovlastvo svedočbo precej napravi in odda okrajnemu glavarstvu. To pa je svedočbo nazaj poslalo rekoč, da v svedočbi npravnosti opozicijskega urednika mora nekaj drugega stati. Mestno svetovlastvo torej popravi svedočbo in jo tako-le stilizira: „Gospod K. Foitl je urednik in odločen Čeh. K. Kail. m. p.“ Te besede so potem sodniji služile za spoznanje urednikovega vedenja.

* (O programu privstolovanju kneza Milana) se piše „Pokroku“ iz Belgrada: Svečanost se bode začela 21. avgusta zvečer s koncertom v gledišču ali s predstavo kake narodne igre. Po tem gredo združena pevska društva z bakljami od glediščnega poslopja k kneževskemu gradu, kjer se bode peli dve pesmi; od tod se giblje bakljada po določenih ulicah na velik drevored, kjer se baklje ugasnejo in na to se množica razide. Mesto bode razsvetljeno. 22. avgusta, po dokončanih cerkvenih in vojaških slavnostih se poda deputacija občinskega zastopa belgradskega obstoječa iz 24 udov v kneževski grad in mu pokloni dar mesta Belgrada. Opoldne da občina Belgrad povabljenim gostom v hotelu „pri mestu Parizu“ velik obed. Popoldne bodo narodne veselice v Topčideru, kamor bode dva parobroda ljudstvo zastoj prevažala. Zvečer bode v gledišči slavnostna predstava in potem umeten ogenj. Tudi posamesne hiše bodo okrašene in pred mestno hišo se že zdaj slavalok stavi. Vse do sedaj imenovano bode napravila belgradska občina. Vlada pa bode dala postaviti pred glavno stražo na dvoru kneževske rezidencije velik oder. 22. avgusta po dokončanem opravi v cerkvi se bode na tem odru zbral senat, ministri in diplomatski zbor s povabljenimi gosti vred. Regenti bodo z odra kneza za polnoletnega proglasili in mu vlado izročili. Drugemu ljudstvu se bode ta čin s 101 strelom s topovi naznanil. Na to gredo zbrani v sobano in čestitajo knezu. Prvi čin knezov po sprejetem vladarju bode menda sestavljanje ministerstva. Sliši se, da bode dosedanji regent Blaznavac ostal vojni minister in da bode predsedoval ministerskemu zboru; ob enem bode imenovan generalom srbske vojske. Ristić postane minister zunanjih zadev, Milovan Spasić ali Janko Šafařík bode minister uka, Čedomilj Mijatović minister financ.

* (Pri „muštrngah.“) Vsako leto enkrat ogledujejo („muštrajo“) višji vojaški poveljniki njim podložne oddelke, pri katerih ogledih je vsakemu vojaku dovoljeno brez navadne službene lestvice naravnost generalu samemu povedati, kaj

mu nij prav ali kaj si sploh želi. Pri letošnjih „muštrugah“ na Dunaji so se vojaki neki imeli posebno čez slab komis pritoževati. Rekli so, da komisa ne morejo jesti. Poveljniki pa so tožili, da so sedanje kazni pri vojakih brez zaželenega vspeha, z drugimi besedami: mignili so višjim, naj zopet palici gospoda koprola prejšnje pravice nazaj dajo.

* (Vdovina tolažba.) Neka vdova v Berlinu je šla molit na grob svojega umrlega moža. Solze so se med molitvijo udarile po licu osamljene žene, pa po nekotnem jokanju se žena utolaži, ustane od molitve in reče nekako zadovoljno: „Eno tolažilo vendar imam — zdaj vsaj vem, kje je po noči!“

* (Severno zoro) so opazovali 10. t. m. zvečer v Pragi.

* (Število pogorelih poslopij v Avstriji) je znašalo leta 1870 4171. Gorelo pa je v 3295 krajih. Kar se tiče posamesnih dežel, bil je ogenj l. 1870 na Kranjskem v 63 krajih, v katerih je 73 poslopij zgorelo, na Štajerskem je v 187 krajih zgorelo 222 poslopij, na Koroškem v 70 krajih 103 poslopja, na Primorskem v 39 okrajih 59 poslopij.

* (Vojaško koncentriranje v Gradcu.) 21. t. m. odrine 27. lovski bataljon iz Maribora v Gradec, ravno tje pojde 22. t. m. 10. lovski bataljon iz Bruka in 33. lovski bataljon iz Judenburga, 28. t. m. se preseli 10. polk dragonarjev iz Maribora, in 31. avgusta 32 lovski bataljon iz Ptuj v Gradec. Mesto Gradec bode imelo sploh ob času vojaških vaj 2500 možem stanovanje dati in je za ta namen med drugim vse mestne šole določilo.

* (Koliko vojakov ima Evropa v miru.) Po najnovšem izdanju Hübnerjevih „Statistische Tafeln“ ima v miru Belgija 39.979, Danska 17.000, Nemčija 402.000, Francoska 400.000, Grška 9000 („Vidov dan“ je poročal, da 12.420), Anglija 211.909, Italija 183.431, Nizozemlja 61.318, Avstrija 343.619, Portugalska 26.800, Rumunija 23.770, Rusija 575.000, Švedija 35.000, Norvegijska 12.000, Srbija 25.000, Španjska 106.000, Turčija 93.000 vojakov. Vkup tiči torej v vsej Evropi 2.584.826 mož v kasarnah. Za to število vojakov plačujejo evropski narodi vsako leto 1003 milijone goldinarjev. Lepo znamenje našega razsvetljenega stoletja! S 1003 milijoni si vzdržuje Evropa 2.584.826 mož, človekov ustvarjenih po božji podobi, kateri so vsak trenotek pripravljeni — eden drugega poklati!

* (Koliko papež vsak mesec izda.) Redni mesečni stroški papeževi za vzdrževanje

svojega dvora, kardinalov, poročiteljev (nuntii) pri tujih vladah, plače papeževih gard in redne podpore prejšnjih papeževih uradnikov, oficirjev in vojakov znašajo 600.000 lir (okolo 300.000 gld. a. v.). Razven tega se na papeževe stroške zida spominek na zadnji cerkveni zbor, potem papeževa grobna kapela v cerkvi „Maria Maggiore“, dalje se za papežev denar dodeluje in popravlja cerkev „Sta. Maria in Trastevere“ tudi mozaikova fabrika dela zmerom za papeža in italijanski škofje, kateri so bili v teku zadnjega leta imenovani, dobivajo vsi podpore od papeža.

* (Tunel skoz St. Gotthard.) Zopet se človeški um pripravlja odstraniti zapreko prostega občevanja med posameznimi deli zemlje. Zemska ožina sueška je prekopana, Mont Cenis je prevrtan in sedaj se delajo priprave za napravljenje tunela skoz goro St. Gotthard na Švajcarskem. Ta tunel bode dolg 14.900 metrov (47.084 čevljev = 7847 sežnjev) in ima v osmih letih do delan biti. Stroški so izračunjeni na 50 milijonov frankov. Izvršenje velikanskega dela je prevzel Louis Favre iz Geneve. — Železnični hlapci se povprek tako naglo vozijo, da prehodijo v eni sekundi 30 čevljev ali 5 sežnjev v dolgoti. Ker bode tunel 47.084 čevljev dolg, bode železnična mašina potrebovala 27 minut ali skoraj pol ure, da bode prišla z ene strani gore skoz goro na drugo stran. Peš hoditi bi bilo po novem tunelu okolo dve uri. Pristavljamo še, da skoz Mont Cenis železnični vlaki okolo 25 minut potrebujejo.

* (Najdena katakomba.) Blizu Kerča na potoku Krimu so našli katakombo, katera ima na svojih stenah razne lovske in bojne slike.

Dragocenosti nij v katakombi, in mislijo, da je bila poprej enkrat okradena. Nastanek katakombe se stavi v četrto stoletje in starinoslovci v Kerču menijo, da bodo slike v tej katakombi dosti pomogle k spoznanju prvotnih prebivalcev „tavriškega kersoneza“, kateri so na stenah katakombe predloženi.

* (Kako se obvarovati kolere.) Prof. Pettenkofer v Münchenu priporoča kot najbolje, da se kolera človeka ne loti, to-le: 1. Vsak dan naj skrbi človek, da se bode potil. 2. Naj v se diha ozon. 3. Mokre obezivke okolo trupla, da se redno prebavlja. 4. gibanje in delavnost trupla. 5. Naj se ogiblje vseh škodljivih jedi in pijač.

Za nesrečnike na Češkem

je dalje „Slovenskemu Narodu“ došlo:

	gld.	kr.
Prenesek iz št. 90 „Slov. Naroda“	913	10
Gosp. Trepal Tone, duh. oskrbnik v Jagodišah	5	—
„ Martin Poklukar, župnik v Vodica	1	—
„ Ivan Svet, duhoven v Podgorji	2	—

Skupaj . . . 921 10

Administracija „Sl. Naroda“.

Dunajska borsa 14. avgusta.

Enotni drž. dolg v bankovcih	66 gld.	60 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	71	90
1860 drž. posojilo	103	30
Akcije narodne banke	8	72
London	110	15
Kreditne akcije	342	10
Napol.	8	76
C. k. cekini	5	29
Srebro	108	10

Za graščino Kiss-Tabor

v gornjem Zagorju na Hrvatskem blizu Slatine se išče gospodarski uradnik (ekonom). On mora ne oženjen biti, imeti teoretično in praktično znanje, biti zmožen slovanskega in nemškega jezika v govoru in pismu. Služba se lahko precej nastopi. Več se izve pri lastniku tam. (Pošta Rogatec, Kiss-Tabor. (150—2)

Oznanilo zdravnika za zobe.

Podpisani bode od 16. avgusta t. l. začel št. 14 dni zdravlilo savinjskih kopeli v Celji v „Hôtelu Elefant“ stanujoč rabil in na večstransko željo v teku tega časa vsak dan od 9. do 2. ure zobnozdravniško in zobnotehnično ordinacijo opravljal.

Med. dr. Tanzer,

(152—1) docent in prakt. zdravnik za zobe v Gradcu.

Za lekarno na Kranjskem

išče se gimnazijalec, da vstopi z dobrimi pogoji za praktikanta. Kje, se izve pri administraciji „Slovenskega Naroda.“

Kdor je že v kakej lekarni bil, ima pred drugimi prednost. (151—1)

Služba občinskega tajnika

v **Sevnici** (Lichtenwald) z letno plačo 500 gl. ali pa 450 gl. in stanovanjem se ima namestiti.

Prosilci za to službo naj svoje prošnje, v katerih se ima sposobnost za občinsko uradovanje in popolno znanje slovenskega jezika v govoru in pismu dokazati, do 31. avgusta 1872 pri tem županstvu vložijo.

Županstvo v Sevnici,

due 6. avgusta 1872.

(149—3) **Anton Cvenkel,** župan.

Menjavnica dunajske komisijonske banke

Schottenring 18,

(132—8)

emitira.

potegovalne liste

na pozneje zaznamovane vrste srečkov in se smajo te sestave že za to k najbolj koristnim šteti, ker je vsakemu lastniku takega potegovalnega lista mogoče vse glavne in stranske dobitke samemu napraviti in razen tega obresten znesek

30 frankov v zlatu in 10 gld. v bankovcih užiti.

Vrsta A. (Na leto 16 vzdigatev.)

Mesečne rate à gld. 10 — Po plačanju zadnje rate dobi vsak deležnik sledeče 4 srečke:

1 5perc. 1860letno drž. srečko za gld. 100.

Glavni dobitek gld. 300.000 s prekupno premijo a. v. gld. 400.

1 3perc. ces. turško drž. srečko za 400 frankov.

Glavni dobitek 600.000, 300.000 frankov efektivno zlato.

1 vojvod. Brunšviško srečko za 20 tolarjev.

Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez vsake odštete.

1 Innsbrusko (tirolsko) srečko. Glavni dobitek gld. 30.000.

Vrsta B. (Na leto 13 vzdigatev.)

Mesečne rate à gld. 6. — Po plačanju zadnje rate dobi vsak deležnik 3 srečke.

1 3perc. ces. turško drž. srečko za 400 frankov.

Glavni dobitek 600.000, 300.000 frankov efektivno zlato.

1 vojvod. Brunšviško srečko za 20 tolarjev.

Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez vsake odštete.

1 Sachsen-Meiningsko srečko. Glavni dobitek 45.000, 15.000 južnemške velj.

Znanja naročila se promptno in tudi za povzeček store. — Vzdigatveni listi se po vsaki vzdigatvi franco — gratis razpošiljajo.

Liebig'ov Kumys-ekstrakt

od dunajske zdravniške oblasti kot zdravilo priznan in od krakoveške učene družbe posebno priporočan, po soglasnem pritujanju medicinskih fakultet prvo vseh do zdaj pri pljučni sušici poznanih in rabilnih zdravil.

Taisto ozdravlja brz in s gurno: **Jetiko**, (celo v razvitem stanju) **berkuloz** (prikazki: kašljanje, krvi, hektična groznica, zmanjkanje sapa) **želodčni, črevni in bronhialni katar**, **anēmija** (ubošvo krvi) vsled dolgih bolezni in nadejvanega rabejanja merkuriala, **chlorosis** (bledokrvnost), **asthma**, **sušenje, holenje hrbtnega mozga**, **hysterijo in slabost živcev**.

Za steklenico I gold. a. v. Kišice od 4 s'eklenic doli do vsake mere. Razpošiljanje na vnenje oskrbuje generalni zalog

„Kumys - Heil - Anstalt“

Wien, Mariahilferstrasse 36. Bern (S. Friedli jun.)

NB. Dozdaj brez vspeha — z medicino — zdravljeni bolniki naj zapu po Liebigovim ekstraktom zadnji poskus naredijo.

(106—25)